

Egy este, amikor kinyújtózkodva hevertem gőzösöm fedélzetén, közeledő hangokat hallottam – és íme a nagybácsi meg az unokaöcs sétálgatott a part mentén. Fejem visszafektettem a karomra, és már-már elszundítottam, amikor valaki szinte a fülemből mondta:

– A légynek sem ártok, csak nem szeretem, ha parancsolgatnak nekem. Én vagyok itt az igazgató – vagy nem? És mégis utasítást kaptam, hogy küldjem őt oda. Hihetetlen...

Rájöttem, hogy ők ketten a gőzös orrával egy szintben állnak a parton, pontosan a fejem alatt. Nem mozdultam, nem is jutott eszembe, hogy mozduljak: álmos voltam.

– Ez valóban kellemetlen – dörögte a nagybácsi.

– Az igazgatósághoz fordult, hogy odaküldjék – mondta a másik. – Az jár a fejében, majd ő megmutatja, mit tud; ennek megfelelő utasítást kaptam. Gondold meg, milyen befolyása lehet ennek az embernek. Szörnyű, nem?

Mindketten megegyeztek abban, hogy ez szörnyű, és azután még néhány furcsa megjegyzést tettek: „Azt hiszi, ő fújja a passzátszelet... egyetlen ember... a Tanács... orruknál fogva...” Abszurd mondatrészleteket hallottam, amelyek fölriasztottak félfálmomból, és már csaknem teljesen éber voltam, amikor a nagybácsi megszólalt:

– Majd a klíma kihúzza ebből a csávából. Egyedül van ott?

– Igen – felelte az igazgató. – Segédjét ilyen megjegyzéssel küldte le hozzám: „Lódítsa ki ezt a szerencsétlen flótást ebből az országból, és többet ilyet ne küldjön a nya-

kamra. Inkább vagyok egyedül, mint az olyanfajta emberekkel, akiket ön küldözget hozzám”. Ez egy évvel ezelőtt történt. Mit szölsz ehhez a pimaszsághoz?!

– És azóta? – kérdezte rekedt hangon a másik.

– Elefántcsont – dobta oda az unokaöcs –, rengeteg, elsőrendű minőségű, rengeteg; nagyon bosszantó, hogy éppen tőle.

– És mi jön még? – kérdezte tovább a dörgő hang.

– Számla – tüzelt, mondhatnám, a válasz. Aztán csend.

Kurtzról beszéltek.

Addigra már teljesen éber voltam, de tökéletes kényelemben, mozdulatlanul feküdtem tovább, mert nem volt okom, hogy változtassak testhelyzetemen.

– Hogy érkezett ide az elefántcsont? – dörmögte az idősebb, nyilvánvalóan nagyon nyugtalanul.

A másik elmagyarázta, hogy kenurajban érkezett Kurtz egyik félvér írnökának vezetése alatt. Kurtz, úgy látzik, maga is ide akart jönni, mert az állomásán kifogyott az áru és az élelmiszer, de amikor már vagy háromszáz mérföldet utazott, hirtelen elhatározta, hogy visszafordul, és pedig egy kicsiny, négyvezős lélekvesztőn; a félvér meg folytatta az utat le a folyón az elefántcsonttal. A két fickó odavolt az ámulattól, hogy valaki ilyesmire mer vállalkozni. El sem tudják képzelni, mi is lehetett az oka. Ami engem illet, most jelent meg először képzeletemben Mr. Kurtz. Éles körvonalú kép tárult elém: a lélekvesztő, négy evező bennszülött és egy magányos fehér ember, aki váratlanul hátat fordít a főhadiszállásnak, a segítségnek, sőt talán még az otthon gondolatának is – és a vadon mélye, az üres, elhagyott állomása felé tekint. Én sem sejtettem, mi lehetett az oka. Talán csak egyszerűen derék ember, kitart munkája mellett annak kedvéért. A nevét – értik? – egyetlenegyszer sem mond-

ták ki. „Az az ember” – így nevezték. A félvért pedig, aki nehéz vállalkozását – amennyire én meg tudtam ítélni – okosan és bátran oldotta meg, minden változatosság nélkül, csak „gazember” névvel illették. A „gazember” jelentette, hogy „az az ember” súlyosan megbetegedett – és még nem gyógyult meg teljesen... Ekkor a két ember néhány lépéssel odább ment, és nem messzire tőlem föl és alá sétálgatott.

Katonai állomás... orvos... kétszáz mérföld... teljesen egyedül van most... elkerülhetetlen késelem... kilenc hónap... semmi újság... különös hírek... hallottam.

Aztán megint közelebb jöttek, éppen amikor az igazgató ezeket mondta:

– Senki, tudomásom szerint, hacsak nem egy amolyan vándorkupec... rohadt fráter, elefántcsontot lopkod a bennszülöttektől.

Vajon most kiről beszélnek? A mondattöredékekből megtudtam, hogy olyan valakiről van szó, aki Kurtz körzetében tartózkodik, de ottlétét az igazgató rossz szemmel nézi.

– Nem lesz addig vége a tisztességtelen versenynek, amíg egy ilyen frátert elrettentő példaképp föl nem kötnék – mondta.

– Az biztos – dörmögte a másik. – Hát köttesd föl! Miért ne? Ebben az országban minden, minden lehetséges. Én azt mondom: senki, érted? Itt senki sem veszélyeztetheti az állásodat. És miért? Mert te bírod a klímát – túléled valamennyit. A veszély Európában van; ott pedig gondom volt rá, mielőtt eljöttem.

Odább mentek és súgdolóztak, majd újból hangosabban beszéltek.

– A rendkívüli késelemsorozat nem az én hibám. Minden tőlem telhető meg tettem.